

Exercici de crònica. Taller: Veure (experimental), viure i escriure:

És un Barret de palla, concretament panamà borsalino tramat en brisa.

[Des]usos i costums

Per Anna Gnor Isis

Quan vaig sortir a passejar, el barret de palla encara hi era. Allà, penjant d'un llentiscle, a les afores de Sant Vicenç de Castellet. Hi havia passat diverses vegades amb el cotxe i l'havia vist de lluny; un punt de color palla dins la fronda de la matissa que, com una diana, atreia els meus ulls.

Després dels ruixats del dimecres, m'hi vaig apropar a peu. Mil preguntes em venien al cap: "Què hi fa un barret de palla com tu, en un lloc com aquest?" -no tenia consciència d'haver-ho expressat verbalment i per això em va sobtar escoltar d'abrusada la següent resposta:

-Ep! No soc un barret de palla, jo. Soc un Panamà Borsalino de Gitanes.

-Ah, coi! Si que tens nissaga... No voldria pas matar cap gat, però friso de saber què t'ha portat fins aquí.

-Us podria fer a mans de cap a peus d'això que em demaneu, però caldrà que prengueu paciència i escolteu sense interrompre, doncs jo no en sé pas d'expressar-me a la manera dels telegrams, o mitjançant tuits, com està en boga actualment. Accepteu?

-Sí, sí, accepto.

-Som-hi, doncs!

"Us estalviaré esmentar-vos que tinc ADN torquilla -que és la palma d'Equador- i que estic tramat en brisa. Tampoc voldria estendre'm massa en que el meu naixement fou a Alessandria (Itàlia). Fet i fet, això pot ser no us dirà res a vos.

Tal vegada fora millor dir que la meva camada (que pertany a la lleva del 2008) està integrada per quinze germans-bessons i jo. Tots som com clons de trama i cinta, car tots tenim personalitzada la nostra "gros grain" (us aclareixo que la gros grain és la cinta que envolta la copa del barret per la seva base, i us ho aclareixo perquè us he vist apujar les celles en senyal d'interrogació). Deia, doncs, que la nostra gros grain és feta en polièster de color carbó i personalitzada amb la blancor de màxim contrast i el lema: "Gitanes – Sant Vicenç de Castellet – Gitanes", que van recomanar a Cal Manubens del polígon de Bufalvent a Manresa. Abans, els barrets panamà formàvem part de la roba de vestir de la gent, del dia a dia. Actualment només excepcionalment se'ns treu a passejar. La realitat és que estem en desús.

Però bé, anem al que vostè demana. Ras i curt, em sento com la samarreta amb el "16" dels Lakers d'en Pau Gasol que ha estat penjada al panell de la fama del pavelló del Los Angeles Lakers. En el meu cas fou el Sebïo qui em va salvar de la destrucció i l'oblit, penjant-me aquí, on em trobo passant la meva jubilació, al costat d'aquest banc que mira a Montserrat. És un banc amb el respall fet de pedra de la pròpia feixa del camp, on, a les tardes, se sol arreglar el món i -tot i que la cobertura de mòbil no arriba-, la brama de totes les notícies i xafarderies locals corre amb més velocitat que la fibra òptica de darrera generació.

La plantilla dels influencers d'aquesta intranet de Sant Vicenç varia, sempre en grups petits, de quatre o cinc, jubilats i jubilades com jo i cuidadores o acompanyadores, o passejants de gossos; podríem dir que són fixos discontinus, perquè tenen dues seus. Joestic a la seu que hom podria dir pavelló d'hivern; el pavelló d'estiu, malgrat no és lluny d'aquí, no té tant de glamur, perquè, tot i que compta amb una figuera i un llentiscle com a mecenes d'ombra, està compost d'escons individuals de plàstic patrocinats per marques de cervesa i refrescos que han estat arrelades a terra artificialment amb piquetes per tal que no els manllevin i no compten amb cap banc corregut.

Però no voldria que pensés que defujo explicar-li com es va produir la ferida de la meva incapacitació com a dansaire. En concret es produí el Diumenge de la Pasqua Granada. Sí, ja ho sé, és gaire bé un oxímoron el parlar de "concreció de la Pasqua Granada", donat que és d'aquelles festes que pugen i baixen en el calendari a voluntat de Déu, l'equinocci de primavera i el primer pleniluni que ens donarà el dia exacte del Diumenge de Resurrecció, al que simplement cal que en sumem cinquanta dies. Veieu? Sols cal tenir en compte aquesta tetralogia de factors i ja no hi ha imprecisió, oi?

Actualment doncs, si Déu vol i la meteorologia ho permet, aquest és el dia en que se celebra preceptivament el ball de Gitanes. Enguany, ha caigut en el diumenge 28 de maig. Ni abans, ni després. Aquesta data, com a bona tradició que ha romàs en el temps per més de cent anys, doncs s'ha canviat! Car abans es venia celebrant el diilluns de la Pasqua Granada. Es tracta d'una tradició amb molta història a la nostra població. Ja hi ha constància escrita del ball de Gitanes de Sant Vicenç a la premsa del 1907.

El ball de Gitanes de Sant Vicenç habitualment arrenca a les portes de l'església de Sant Vicenç, on es fa el ball de Caldes (el ball en honor als picapedrers de Caldes de Montbui que fundaren aquesta tradició prenent com a parella una colla de

santvicentines), i els dansaires marxen fins a la plaça de la vil·la. Setze parelles mixtes agafades de la mà i amb la música del Galop d'Entrada a plaça.

La plaça de la Vil·la s'omple d'expectació, de canalla, de joves i grans que esperen l'arribada dels dansaires. Els programes de mà indiquen sempre que el ball de les Gitanes s'inicia a l'hora de l'Àngelus (o sigui, les dotze del migdia), però tots els santvicentins i santvicentines sabem que cal tenir en compte el quart d'hora manresà, per determinar si la festa va amb retard o a l'hora. Els no-bagencs s'impacienten, els de la comarca somriuen sota el nas i els locals van arribant a la plaça, prenent totes les posicions a "pianterreno", omplint els carrers, balcons i tribunes de la plaça, fent que gairebé no puguin entrar els dansaires. De gom a gom, no hi cap ni una ànima més.

Aquest any, per a més INRI, a més de la meva colla, l'Esbart Dansaire Santvicentí (o "La Colla Vella"), i les altres deu colles de Sant Vicenç, hi ha colles d'altres poblacions (Lliçà de Munt i Parets del Vallès). En total, setze colles, dues-centes cinquanta sis parelles de dansaires. Com mai! També surten a plaça el gegant Marià i la geganta Paula i ballen el ball dels barons de Sant Vicenç en honor a Oriol Sardà, que la setmana anterior ens ha deixat a conseqüència d'un accident d'escalada. I, és clar, a més a més, els espectadors.

Durant la ballada no sento la calor, per molta que en faci. Vull donar-ho tot, saltar, oferir la meva millor versió. És una explosió de música, de veus, de joia que m'envolta. Quelcom màgic. Danses, contradances, entremesos, xotis, jotes i el ball de la núvia; on la núvia que surt corona a la núvia que entra aquest any, i més danses i contradances. Els vestits de gala, amb els mocadors de colors i els faixes rellueixen al sol. La plaça sembla el llenç d'un quadre d'estil impressionista que és metamorfosa amb vigor. Les castanyetes i les polaines amb picarols ressonen per damunt de la cobla Ciutat de Terrassa. Tot és trepidant. Tot retrona en una plaça d'aquestes dimensions.

Per mor de la seguretat dels espectadors, hom volia eliminar els picarols de les polaines. Nogensmenys, mercès a la manca de seny que caracteritza als santvicentins, aquesta mesura es va "oblidar", perquè dur les polaines amb picarols fa que els dansaires, conscients del seu paper en la sonoritat de la música encara s'hi entreguin més en els girs i salts. Comença a faltar l'alè. Però els dansaires ni abaixen ni es deixen tòrcer els braços, i molt menys estan per tirar llurs barrets al foc. I pensar que volien eliminar els picarols de les polaines! Visca la rauxa! Visca el ball de Gitanes! Visca la tradició! Es respira eufòria en l'ambient. És l'edició més nombrosa de la Història del Ball de Gitanes.

A les acaballes del ball, els dansaires ens retirem ràpidament. Es tracta del Galop Final que buida la plaça. Ha estat llavors, un cop ja havíem abandonat la plaça, quan s'ha produït un tap en el carrer de Maria Gimferrer, a la sortida de plaça, degut al bloqueig d'uns espectadors quan, el meu dansaire -diguem-li en "M.", no ha pogut esquivar un carretó d'infant i he caigut al terra. Amb l'enrenou, m'ha empentat fent-me rodolar i he estat trepitjat fatalment.

M'han estripat, sí! M'han jubilat, sí! Em sento oblidat? Pot ser... Però no tot està perdut. Si més no, no estic tocat de l'ala! Ha, ha, ha.

I, com que soc un clàssic, us vull obsequiar amb la torna: “Cal canviar-ho tot, perquè res no canviï”, especialment les tradicions. Veieu com no hem matat el gat? Si més no, el “gat” de Guiseppe Tomasi di Lampedusa, que sembla ben viu.

*Vet aquí un gos, vet aquí un gat,
que aquesta crònica s’ha acabat”.*